Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 3 0 1 0 3 1 1

PREDMATURITETNI PREIZKUS

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Šolski esej (najmanj 700 besed)

PMP 2013 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.
Priloga z izhodiščnim besedilom za razlagalni/interpretativni esej je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje navodila za razpravljalni in razlagalni/interpretativni esej. Esej naj obsega najmanj 700 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

1.	2.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiv esej bo ocenjen z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni.

© RIC 2013

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

Priloga k izpitni poli 1 (M130-103-1-1)

Ciril Kosmač: Pomladni dan (odlomek)
Ciril Kosmač: Pomladni dan. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1971. 60–61.

Oče je spet potegnil z dlanjo po nosu.

— Moral bom delati! — je prikimal. — Življenje neizprosno teče svojo pot. Kakor Idrijca, — je rekel in pokazal v reko. — Tekla je po dolini, teče in bo tekla … tudi ko naše mame ne bo več. O, nikar ne misli, da se bo obrnila in začela teči nazaj proti Idriji! …

Pob je vzdignil glavo in se ozrl v reko, ki je neugnano žuborela med okroglim prodnim kamenjem. Zamaknil se je vanjo z obupom in sovraštvom.

Pob je trznil z nosom, nato pa je skoraj z očitkom izjecljal:

— Zakaj mama ne hodi več k zdravniku? Saj vem, da ni denarja, toda če bi si izposodili …

— Denarja ni. Dolga je že precej, — je rekel oče. — Toda to še ni vse. Še nekaj drugega je.

— Kaj pa je? — se je pob preplašeno zazrl vanj.

Oče ni takoj odgovoril. Videti je bilo, da še premišlja. Naposled pa se je le odločil.

— V sedemnajsto greš, — je rekel počasi. — Dovolj si star, da ti lahko povem. Mama ne hodi več k zdravniku tudi zaradi tebe.

— Zaradi mene! — je zahropel pob in se začel tresti.

— Zaradi vas vseh, — ga je pomiril oče. — Že spomladi je rekla, da ne bo več hodila. Pred tremi meseci pa se je trdno odločila. In ko sem jo silil in silil, mi je takole rekla: ‚Vsak mesec grem v Gorico. Vsaka pot stane najmanj petdeset lir. To je šeststo lir na leto, ali tri teleta.'

— Moj bog, kaj pa imajo teleta pri tem? — se je zgrozil pob.

— Tudi sam sem ji tako rekel. ‚Hodila boš k zdravniku,' sem ji rekel, ‚pa čeprav bi moral denar izkopati iz zemlje.' Vidiš, pa se mi je grenko nasmehnila in rekla: ‚Res je. Gozd smo izsekali, macesne smo posekali, hraste smo posekali, orehe smo posekali, samo zemlja nam je še ostala. Zemlje pa ne boš prodajal. Sam dobro veš, da mi res ni rešitve. Vsi zdravniki mi ne morejo podaljšati življenja niti za leto dni. Umrla bom. In zakaj naj bi otroci ostali brez matere in še brez doma? Saj še tako ne vem, kako jih boš preživljal' …

Pob si je z rokami pokril obraz in majal z glavo.

— Nemara ni bilo prav, ker sem ti to povedal, — se je spet oglasil oče, — toda ... prej ali slej moraš pogledati življenju v oči … Ni lahko, ni. Trdo je … Zato pa se začni pripravljati zanj, — je rekel z bodrilnim poudarkom in mu spet položil roko na ramo. — Uči se! Ne bodi več tako mulast! Razjezi se! Zagrizi se! Uči se iz trme, če ne gre drugače!

Pob je zmajal z glavo.

— Saj vem, da še ne znaš misliti nase, — je rekel oče. — Zdaj sploh ne. Toda če se ne moreš učiti zaradi sebe, uči se zaradi mame, ker si ji obljubil.

— Saj se bom … — je prikimal.

— No, vidiš, — se je oddahnil oče in takoj živahneje nadaljeval: — Kar jutri bova vzela pot pod noge in šla v Tolmin, da se takoj dogovoriva na gimnaziji. Slišal sem, da je ravnatelj Furlan in da ni slab človek.

Prazna stran

1. RAZPRAVLJALNI ESEJ

BOŽENINA ZGODBA

V romanu *Pomladni dan* ima Boženina zgodba osrednje mesto. Pojasnite povezanost Boženinega vzdevka Kadetka z njenim prihodom v družino glavnega junaka. Razložite, zakaj je Božena tako pomembna za glavnega junaka, in njen pomen ponazorite z vsaj enim dogodkom. Bi znali primerjati, kakšno vlogo odigra Boženina zgodba na začetku in koncu romana? Kaj iz Boženine zgodbe vas je najbolj pretreslo in zakaj?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

2. RAZLAGALNI/INTERPRETATIVNI ESEJ

Ciril Kosmač: Pomladni dan (odlomek)
Ciril Kosmač: Pomladni dan. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1971. 60–61.

Pogovor med očetom in sinom v odlomku se konča s pomembno odločitvijo o šolanju. Ali bi znali pojasniti, kaj lahko iz dialoga v odlomku razberemo o čustvovanju očeta in sina ter kako je to povezano s sinovim šolanjem? Primerjajte, kako sta skozi celoten roman na sinovo odločitev o šolanju vplivala oba, oče in mati. Predstavite slogovna sredstva, s katerimi je v odlomku izražena ganljivost pogovora, in razložite, kako ta sredstva prispevajo h ganljivosti. Kaj se vam je zdelo v odlomku najbolj ganljivo in zakaj?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

Prazna stran

NASLOV IZBRANEGA ESEJA